

جمهوری اسلامی ایران
مجلس شورای اسلامی

شماره چاپ ۵۸۹

شماره ثبت ۳۰۰

دوره دهم - سال دوم

تاریخ چاپ ۱۳۹۶/۵/۸

یک شوری

لایحه موافقتنامه تأسیس دالان حمل و نقل و گذر بین‌المللی
بین دولتهای جمهوری اسلامی ایران، جمهوری اسلامی افغانستان
و جمهوری هند (موافقتنامه چابهار)

کمیسیون‌های ارجاعی

عمران

اصلی:

اقتصادی - امنیت ملی و سیاست خارجی - قضائی و
حقوقی

فرعی:

معاونت قوانین

باسمه تعالی

شماره: ۵۳۵۳۳/۳۲۸۷۷

تاریخ: ۱۳۹۶/۳/۲۳

جناب آقای دکتر لاریجانی

رئیس محترم مجلس شورای اسلامی

لایحه موافقتنامه تأسیس دالان حمل و نقل و گذر بین‌المللی بین دولتهای جمهوری اسلامی ایران، جمهوری اسلامی افغانستان و جمهوری هند (موافقتنامه چابهار) که به پیشنهاد وزارت راه و شهرسازی در جلسه مورخ ۱۳۹۵/۷/۱۱ هیأت وزیران به تصویب رسیده است، برای طی تشریفات قانونی به پیوست تقدیم می‌شود.

حسن روحانی

رئیس جمهور

مقدمه (دلایل توجیهی):

نظر به ابراز تمایل دولتهای جمهوری اسلامی ایران، جمهوری اسلامی افغانستان و جمهوری هند جهت توسعه و بهبود توانمندی‌های خود برای تسهیل حمل و نقل و گذر کالا و مسافر و با توجه به اهمیت بندر چابهار به‌عنوان کانون توسعه همکاری‌های حمل و نقلی و گذری میان سه کشور با هدف بهره‌گیری از امکانات ریلی، جاده‌ای، هوایی و گمرکی بندر یادشده، لایحه زیر جهت سیر مراحل قانونی مربوط تقدیم می‌شود:

عنوان لایحه:

**موافقتنامه تأسیس دالان حمل و نقل و گذر بین‌المللی
بین دولتهای جمهوری اسلامی ایران، جمهوری اسلامی افغانستان
و جمهوری هند (موافقتنامه چابهار)**

ماده واحده - موافقتنامه تأسیس دالان حمل و نقل و گذر بین‌المللی بین دولتهای جمهوری اسلامی ایران، جمهوری اسلامی افغانستان و جمهوری هند (موافقتنامه چابهار) مشتمل بر یک مقدمه و پانزده ماده به شرح پیوست تصویب و اجازه تسلیم اسناد آن داده می‌شود.
تبصره - رعایت اصل یکصد و سی و نهم (۱۳۹) قانون اساسی در ارجاع به داورى موضوع بند (۳) ماده (۱۱) موافقتنامه الزامی است.

رئیس‌جمهور

وزیر راه و شهرسازی

وزیر امور خارجه

بسم الله الرحمن الرحيم

موافقتنامه تأسیس دالان حمل و نقل و گذر بین‌المللی بین دولتهای جمهوری اسلامی ایران، جمهوری اسلامی افغانستان و جمهوری هند (موافقتنامه چابهار)

مقدمه

دولتهای جمهوری اسلامی ایران، جمهوری اسلامی افغانستان و جمهوری هند که از این پس طرفهای متعاقد نامیده می‌شوند:

با تمایل به پشتیبانی و تحکیم همکاری‌ها و توسعه روابط اقتصادی بین ملت‌های خود، همچنین در سطوح منطقه‌ای و جهانی؛

با درک نیاز افغانستان به عنوان کشور محصور در خشکی، برای دسترسی به دریاهای آزاد از طریق بندر چابهار طبق کنوانسیون‌های بین‌المللی مربوط؛

با در نظر گرفتن بندر چابهار به عنوان یکی از کانون‌های (هاب‌های) اصلی منطقه‌ای در همکاری‌های حمل و نقلی میان سه طرف متعاقد با هدف بهره‌گیری از امکانات ریلی، جاده‌ای و یا هوایی و امکانات گمرکی بندر چابهار و منطقه آزاد و صنعتی چابهار؛

با ابراز تمایل خویش نسبت به توسعه و بهبود توانمندی‌های خود جهت تسهیل حمل و نقل و گذر کالا و مسافر بر اساس قوانین ملی موجود و طبق کنوانسیون‌های بین‌المللی و استانداردهای حمل و نقل که طرفهای متعاقد عضو آن می‌باشند؛

با تأکید بر بهره‌برداری از زیرساخت‌های موجود و آتی حمل و نقل به منظور حمل و نقل و گذر کالا و مسافر از طریق قلمرو خود؛

با تأکید بر اهمیت بندر چابهار به عنوان کانون (هاب) توسعه همکاری‌های حمل و نقلی و گذری میان سه کشور؛

با یادآوری یادداشت تفاهم منعقدۀ در دی ماه ۱۳۸۱ هجری شمسی برابر با ژانویه ۲۰۰۳ میلادی میان جمهوری اسلامی ایران و جمهوری اسلامی افغانستان و جمهوری هند در خصوص توسعه زیرساخت های حمل و نقلی و گذری در قلمرو سه کشور؛
به شرح زیر توافق نموده اند:

ماده ۱

تعاریف

تعاریف و اصطلاحات به کاررفته در این موافقتنامه دارای معانی زیر می باشند:
الف) متصدی حمل و نقل: هر شخص حقیقی یا حقوقی که در قلمرو یک طرف متعاهد طبق قوانین ملی آن به ثبت رسیده و مجاز به انجام عملیات حمل و نقل بین المللی کالا و مسافر باشد.

ب) بندر خشک: محلی درون مرزی به عنوان مرکز پشتیبانی مرتبط با یک یا چند شیوه حمل و نقل برای جابجایی، نگهداری و بازرسی نظارتی کالاهای در حال حرکت در تجارت بین المللی و اعمال تشریفات و کنترل گمرکی حاکم.
پ) کارگروه پیگیری: واحدی که به شورای هماهنگی کمک می کند و متشکل از نمایندگان تمامی طرفهای متعاهد و مسؤول تنظیم تمام فعالیت ها در چهارچوب موافقتنامه می باشد.

ت) طرفهای مؤسس: به طور مشترک جمهوری اسلامی ایران، جمهوری اسلامی افغانستان و جمهوری هند.

ث) کالا: تمامی انواع کالاها (با سامانه هماهنگ کدگذاری) که متصدی حمل و نقل، حمل آنها را به استناد قرارداد حمل از طریق دالانهای حمل و نقل و گذر بین المللی برعهده می گیرد.

ج) کالاهای خطرناک: هر نوع ماده، فرآورده یا پسماند به رسمیت شناخته شده بین المللی که به دلیل خصوصیات خود، می تواند در فرآیند حمل و نقل، بارگیری یا

تخلیه، باعث انفجار، آتش‌سوزی یا آسیب رساندن به کالاها، زیرساخت‌های حمل و نقلی و نیز زندگی، سلامت، محیط زیست و امنیت ملی شود.

چ) فرودگاه بین‌المللی: محل‌هایی که هواپیماها فرود می‌آیند و برای حمل و نقل بین‌المللی هوایی باز است و برای تخلیه و بارگیری کالا و پیاده و سوار کردن مسافر استفاده می‌گردد.

ح) بندر بین‌المللی: محل‌هایی که کشتیها در آن پهلو می‌گیرند، و بر روی کشتیرانی دریایی بین‌المللی باز است و برای بارگیری و تخلیه کالا و سوار و پیاده کردن مسافر استفاده می‌شود.

خ) دالان حمل و نقل و گذر بین‌المللی: شبکه‌ای از نظامهای حمل و نقل اصلی در نظر گرفته شده برای حمل و نقل بین‌المللی از طریق بندر چابهار که طرفهای متعاقد را به یکدیگر مرتبط می‌نماید.

د) حمل و نقل بین‌المللی: جابجایی قانونی کالا و مسافر به وسیله شیوه‌های مختلف حمل و نقل (زمینی، دریایی و یا هوایی) از طریق قلمروهای ملی طرفهای متعاقد.

ذ) سرمایه‌گذاری: هرگونه سرمایه‌گذاری که از طرف هر واحد، مؤسسه مالی یا اهداءکننده (ملی یا بین‌المللی) در جهت توسعه طرح (پروژه) زیرساخت حمل و نقلی در مسیر دالان حمل و نقل و گذر بین‌المللی تأمین شود.

ر) حمل و نقل چند وجهی: حمل کالا به وسیله حداقل دو شیوه مختلف حمل و نقلی.

ز) مسافر: هر شخص حقیقی که به‌طور قانونی توسط حمل و نقل زمینی، دریایی یا هوایی یا ترکیبی از آنها، از طریق دالانهای حمل و نقل و گذر بین‌المللی از یک نقطه به نقطه دیگر مسافرت نماید.

ژ) کالاهای فاسدشدنی: هر نوع کالایی که نیاز به اقدامات حفاظتی و روند گذر سریع در عبور از مرز (زمینی، دریایی و یا هوایی) و از طریق دالانهای حمل و نقل و گذر بین‌المللی داشته باشد.

س) گذر: حمل و نقل کالا و مسافر از قلمرو یک طرف متعاقد از طریق دالانهای حمل و نقل و گذر بین‌المللی که در آن نقاط مبدأ و مقصد، خارج از قلمرو آن طرف متعاقد باشد.

ش) حمل و نقل: روش‌هایی برای انجام جابجایی کالا و مسافر از طریق جاده، ریل، دریا و هوا یا ترکیبی از هر یک از آنها.

ص) حمل و نقل کالا و مسافر: حمل و نقل کالا و مسافر توسط یک یا چند شیوه مختلف حمل و نقل از یک نقطه به نقطه دیگر در ازای دریافت هزینه حمل.

ماده ۲

حیطه شمول کلی

۱- مفاد این موافقتنامه، حمل و نقل و گذر بین‌المللی کالا و مسافر از طریق قلمرو طرفهای متعاقد به‌وسیله هر شیوه حمل و نقل در طول مسیرهای مصوب شورای هماهنگی، که طبق ماده (۹) این موافقتنامه تشکیل خواهد شد را تنظیم می‌کند.

۲- مقامات صلاحیتدار طرفهای متعاقد برای اجرای این موافقتنامه به‌شرح زیر خواهند بود:

- در جمهوری اسلامی ایران: وزارت راه و شهرسازی

- در جمهوری اسلامی افغانستان: وزارت ترانسپورت

- در جمهوری هند: وزارت امور خارجه

۳- این موافقتنامه بر حقوق و تعهدات هر یک از طرفهای متعاقد ناشی از پیمانها و موافقتنامه‌های بین‌المللی موجود که طرفهای متعاقد عضو آنها هستند، از جمله آنهایی که بین طرفهای متعاقد منعقد شده است، تأثیر نخواهد گذاشت. چنانچه مفاد این موافقتنامه با سایر تعهدات بین‌المللی طرفهای متعاقد مغایرت داشته باشد، موضوع در شورای هماهنگی توسط طرفهای متعاقد مورد بحث قرار می‌گیرد.

ماده ۳

اهداف

اهداف موافقتنامه به شرح زیر می باشد:

- ۱- ایجاد دالان حمل و نقل قابل اعتماد به منظور حمل و نقل و گذر روان کالا و مسافر از طریق بندر چابهار بین جمهوری اسلامی ایران، جمهوری اسلامی افغانستان و جمهوری هند.
- ۲- افزایش اثربخشی دالان حمل و نقل با هدف بهینه سازی هزینه های حمل و نقل.
- ۳- جذب گذر کالا و مسافر کشورهای دیگر از طریق دالانهای حمل و نقل و گذر بین المللی.
- ۴- تسهیل دسترسی به بازارهای بین المللی با استفاده از حمل و نقل زمینی، دریایی و یا هوایی از طریق بندر چابهار.
- ۵- تأمین امنیت سفر و اجرای استانداردهای بین المللی ایمنی در خصوص حمل و نقل و گذر کالا و مسافر و نیز حفاظت محیط زیست میان طرفهای متعاقد.
- ۶- ساده سازی، هماهنگی و استانداردسازی تشریفات حاکم بر حمل و نقل بین المللی و گذر کالا و مسافر طبق کنوانسیونها و موافقتنامه های بین المللی که طرفهای متعاقد عضو آنها می باشند.

ماده ۴

دالانهای حمل و نقل و گذر بین المللی

- ۱- طرفهای متعاقد، مسیرهای دالانهای حمل و نقل و گذر بین المللی را تعیین و زیرساختهای حمل و نقلی را که در حمل و نقل کالا و مسافر مورد استفاده قرار خواهند گرفت، مشخص خواهند نمود.

- ۲- طرفهای متعاقد تلاش خواهند نمود تمام اقدامات لازم را به منظور ارائه کمک به یکدیگر از طریق سرمایه‌گذاری در ترغیب پروژه‌های زیرساخت‌های حمل و نقل در مسیر دالانهای حمل و نقل و گذر بین‌المللی به انجام رسانند.
- ۳- بنادر خشک هر طرف متعاقد که در دالانهای گذر تعیین شده قرار دارند، به عنوان نقاط مبدأ یا مقصد تلقی خواهند شد.

ماده ۵

توسعه تسهیلات برای حمل و نقل و گذر بین‌المللی کالا و مسافر

- ۱- طرفهای متعاقد در حین اجرای این موافقتنامه طبق قوانین ملی خود تسهیلات مؤثر در زمینه حمل و نقل و گذر بین‌المللی کالا و مسافر از طریق قلمرو خود را فراهم خواهند کرد.
- ۲- طرفهای متعاقد صدور روادید را تسهیل خواهند نمود.
- ۳- طرفهای متعاقد، به منظور تسهیل تردد وسایل نقلیه در مسیر دالانهای حمل و نقل و گذر بین‌المللی، اقداماتی را انجام خواهند داد.

ماده ۶

- قواعد حاکم بر حمل و نقل کالاهای خطرناک، ممنوعه یا دارای استفاده دوگانه
- ۱- بر اساس این موافقتنامه، حمل و نقل و گذر کالاهای خطرناک، ممنوعه یا دارای استفاده دوگانه، از طریق قلمرو یک طرف متعاقد، بدون اخذ مجوز قبلی از طرف متعاقد مربوط ممنوع می‌باشد.
- ۲- طرفهای متعاقد این کالاها را مشخص خواهند نمود و متعاقباً فهرستی به وسیله کارگروه پیگیری که طبق ماده (۱۰) این موافقتنامه تشکیل می‌شود، گردآوری خواهد شد. کارگروه پیگیری، فهرست کالاهای مشخص شده را برای تصویب به شورای هماهنگی ارسال خواهد نمود.
- ۳- کشور امین اسناد و دبیرخانه موافقتنامه، فهرست تصویب شده را به آگاهی طرف‌های متعاقد خواهد رساند.

ماده ۷

قواعد حاکم بر حمل و نقل کالاهای فاسدشدنی

طرفهای متعاقد، گذر کالاهای فاسدشدنی از طریق مرزهای طرفهای متعاقد را بدون هرگونه تأخیر غیرمتعارف، تسریع و تسهیل خواهند نمود.

ماده ۸

گمرکها، مالیاتها و عوارض

۱- طرفهای متعاقد اقداماتی را به منظور استانداردسازی، سادهسازی و هماهنگسازی قواعد و تشریفات گمرکی حاکم بر کالا و مسافر در مسیر دالانهای حمل و نقل و گذر بین المللی انجام خواهند داد.

۲- طرفهای متعاقد تلاش خواهند نمود مالیاتها، مالیاتهای غیرمستقیم و سایر عوارض دولتی از جمله هزینههای ناشی از خدمات ارائه شده برای کالاهای گذری را کاهش دهند.

۳- هزینههای ناشی از خدمات ارائه شده توسط تأمین کنندگان حمل و نقل از بخشهای دولتی و خصوصی را می توان در مورد کالاها و مسافرهای گذری وضع نمود.

ماده ۹

شورای هماهنگی

۱- طرفهای متعاقد به منظور اجرای این موافقتنامه «شورای هماهنگی» متشکل از معاونین وزیر وزارتخانه مربوط یا نمایندگان قانونی آنها را (طبق بند ۲ ماده ۲) با وظایف زیر تشکیل خواهند داد:

الف) نظارت بر حسن اجرای مفاد این موافقتنامه؛

ب) تصویب اصلاحات پیشنهادی این موافقتنامه؛

۲- تصویر یک پیشنهاد‌های ارائه شده توسط کارگروه پیگیری برای بهبود جریان گذر کالا و مسافر و افزایش جذابیت دالانهای حمل و نقل و گذر بین المللی؛
ت) تصویر مسیرهای دالانهای حمل و نقل و گذر بین المللی ارائه شده توسط کارگروه پیگیری؛

۳- تصویر پیشنهاد‌های ارائه شده توسط کارگروه پیگیری در مورد کاهش میزان مالیات‌ها، عوارض و هزینه‌های حمل و نقل و گذر کالا و مسافر از طریق دالانهای حمل و نقل و گذر با استفاده گسترده از حمل و نقل چند وجهی؛

۴- تصمیم گیری سادر خصوص نتایج مطالعات انجام شده توسط کارگروه پیگیری با هدف کاهش میزان مالیات‌ها و تعرفه‌های فعلی که توسط طرفهای متعاقد در بنادر، پایانه‌های مرزی جاده‌ای، فرودگاه‌ها و در مسیرهای جاده‌ای، دریایی و ریلی وضع گردیده است و سایر پیشنهادها.

۵- شورای هماهنگی اولین نشست خود را ظرف مدت شش ماه از تاریخ لازم الاجراء شدن این موافقتنامه به منظور تدوین آیین کار خود و نیز ساز و کار عملکرد کارگروه پیگیری، برگزار خواهد نمود.

۳- شورای هماهنگی حداقل سالی یک بار، به طور متناوب بر اساس حروف الفبای انگلیسی، در قلمرو طرفهای متعاقد یا بنا به درخواست هر یک از طرفهای متعاقد تشکیل جلسه خواهد داد.

۴- تصمیمات شورای هماهنگی به اتفاق آراء اتخاذ خواهد شد.
ماده ۴

۱- اولین جلسه کارگروه پیگیری ظرف مدت دو ماه از اولین اجلاس شورای هماهنگی تشکیل خواهد شد. متعاقباً کارگروه پیگیری نیز حداقل سالی یک بار و دقیقاً پیش از برگزاری اجلاس شورای هماهنگی یا بنا به درخواست هر یک از طرفهای متعاقد، تشکیل جلسه خواهد داد.

۲- رئیس هیأت نمایندگی هر طرف متعاقد در کارگروه پیگیری در سطح مدیرکل / دبیر مشترک یا مقام همتراز خواهد بود. نام اعضای کارگروه پیگیری از طریق مجاری دیپلماتیک اعلام خواهد شد.

۳- زمان دقیق و محل برگزاری جلسه کارگروه پیگیری با هماهنگی کشورهای عضو، تعیین و از طریق مجاری دیپلماتیک اطلاع رسانی خواهد شد.

۴- کارگروه پیگیری دارای وظایف زیر می باشد:

الف) تعیین مسیرهای دالانهای حمل و نقل و گذر بین المللی؛

ب) مطالعه پیرامون موضوعات مربوط به مالیات‌ها، هزینه‌ها و تعرفه‌هایی که در حال حاضر در بنادر، راه آهن‌ها، جاده‌ها و مبادی ورودی مرزی هر طرف متعاقد اعمال گردیده و ارائه پیشنهادهایی به شورای هماهنگی به منظور افزایش جذابیت دالانهای حمل و نقل و گذر بین المللی؛

پ) مطالعه پیرامون موضوعات مربوط به تسهیلات حمل و نقل و زیرساخت‌های حمل و نقل موجود و آتی در قلمرو طرفهای متعاقد، در صورت ضرورت؛

ت) تهیه پیشنهادهایی جهت تحقق اهداف این موافقتنامه به نحوی که با قوانین ملی هر طرف متعاقد مغایرت نداشته باشد.

ث) تدوین تشریفات (پروتکل‌های) عملیاتی لازم مانند تشریفات (پروتکل‌های) مربوط به حمل و نقل و گذر، تشریفات گمرکی و امور کنسولی و بندری ظرف مدت زمان لازم مورد توافق برای حسن اجرای این موافقتنامه؛

ج) تدوین پیشنهادهایی برای یکنواخت و هماهنگ‌سازی سیاست‌های حمل و نقلی و گذری به منظور توسعه دالانهای حمل و نقل و گذر بین المللی، زیرساخت‌های حمل و نقل ضروری، پایانه‌های مرزی جاده‌ای و بنادر، ظرفیت‌سازی و آموزش؛

چ) تدوین پیشنهادهایی به منظور افزایش جریان کالا و مسافر گذری از طریق دالانهای حمل و نقل و گذر بین المللی؛

ح) تهیه گزارش‌های ادواری و جامع درخصوص پیشرفت اجرای این موافقتنامه.

ماده ۱۱

حل و فصل اختلاف‌ها

- ۱- هرگونه اختلاف بین هر یک از طرفهای متعاقد ناشی از تفسیر یا اجرای این موافقتنامه، از طریق مذاکره بین طرفهای متعاقد مربوط، حل و فصل خواهد شد.
- ۲- چنانچه طرفهای متعاقد ذی‌ربط در اختلاف، ظرف مدت نهمه ماه از شروع مذاکرات، نتوانند اختلاف را حل و فصل کنند، اختلاف به شورای هماهنگی ارجاع خواهد شد.
- ۳- چنانچه شورای هماهنگی نتواند اختلاف را طی مدت یک‌سال از زمان ارجاع به آن، حل و فصل نماید، اختلاف از طریق داوری حل و فصل خواهد شد. طرفهای متعاقد ذی‌ربط در اختلاف، در مورد روش داوری توافق خواهند کرد.

ماده ۱۲

الحاق

- ۱- این موافقتنامه برای الحاق هر کشوری، مفتوح می‌باشد.
- ۲- هر کشوری که قصد الحاق به این موافقتنامه را داشته باشد، کشور امین اسناد و دبیرخانه را از قصد خود برای الحاق به صورت کتبی آگاه خواهد نمود.
- ۳- الحاق کشور درخواست‌کننده منوط به موافقت تمامی طرفهای مؤسس می‌باشد.

ماده ۱۳

کشور امین اسناد و دبیرخانه دائمی

- ۱- جمهوری اسلامی ایران کشور امین اسناد و محل استقرار دبیرخانه دائمی این موافقتنامه خواهد بود. کشور امین اسناد نسخه‌های تصدیق‌شده این موافقتنامه را به طرفهای متعاقد ارسال خواهد نمود.

۲- دبیرخانه، طرفهای متعاقد را از الحاق یا کناره‌گیری هر طرف متعاقد از این موافقتنامه مطلع خواهد نمود.

ماده ۱۴

اصلاحات

اصلاحات این موافقتنامه پس از تصویب شورای هماهنگی و با امضای تمامی طرفهای متعاقد با در نظر گرفتن ماده (۱۵) این موافقتنامه لازم‌الاجراء و بخش جدایی‌ناپذیر این موافقتنامه خواهند شد.

ماده ۱۵

اعتبار و لازم‌الاجراء شدن

۱- این موافقتنامه سی روز پس از تاریخ آخرین اطلاعیه کتبی هر یک از طرفهای متعاقد به کشور امین اسناد و دبیرخانه دائمی از طریق مجاری دیپلماتیک مبنی بر انجام تمامی تشریفات قانونی ضروری خود، برای مدت ده سال لازم‌الاجراء خواهد شد. کشور امین اسناد و دبیرخانه دائمی، دیگر طرفهای متعاقد را از اطلاعیه مزبور آگاه خواهد ساخت.

۲- پس از مدت مزبور این موافقتنامه همچنان معتبر خواهد ماند، مگر اینکه یکی از کشورهای مؤسس قصد خود را به‌طور کتبی از طریق مجاری دیپلماتیک برای کناره‌گیری از موافقتنامه به اطلاع کشور امین اسناد و دبیرخانه دائمی برساند. در این صورت این موافقتنامه شش ماه بعد نسبت به آن طرف متعاقد، فسخ‌شده تلقی خواهد گردید.

۳- هر طرف متعاقد، غیر از طرفهای مؤسس نیز می‌تواند به همین روش کناره‌گیری نماید.

این موافقتنامه شامل یک مقدمه و پانزده ماده در تهران در تاریخ ۳ خرداد ۱۳۹۵ هجری شمسی برابر با ۲۳ می ۲۰۱۶ میلادی، در سه نسخه اصلی هر یک به زبانهای فارسی، دری، پشتو، هندی و انگلیسی تنظیم گردید که تمامی آنها از اعتبار یکسان برخوردار می‌باشند.

برای گواهی مراتب فوق، نمایندگان تام‌الاختیار هر یک از طرفهای متعاقد این موافقتنامه را امضاء کرده‌اند. در صورت اختلاف در تفسیر، متن انگلیسی ملاک خواهد بود.

از طرف دولت جمهوری اسلامی ایران
عباس آخوندی، وزیر راه و شهرسازی

از طرف دولت جمهوری اسلامی افغانستان
دکتر محمد الله بتاش، وزیر ترانسپورت

از طرف دولت جمهوری هند
نیتین گادکاری وزیر کشتی‌رانی، حمل و نقل جاده‌ای و بزرگراه‌ها

هیأت‌رئیس‌ه محترم مجلس شورای اسلامی

احتراماً، در اجرای آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی و ماده (۴)

قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵ نظر معاونت قوانین

در مورد لایحه موافقتنامه تأسیس دالان حمل و نقل و گذر بین‌المللی

بین دولتهای جمهوری اسلامی ایران، جمهوری اسلامی افغانستان

و جمهوری هند (موافقتنامه چابهار) تقدیم می‌گردد.

معاون قوانین

نظر اداره کل تدوین قوانین

معاون محترم قوانین

احتراماً در اجرای بند‌های (۲) و (۴) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵ نظر این اداره کل به شرح زیر تقدیم می‌گردد:

۱- سابقه تقدیم:

ماده ۱۳۴ - قبلاً تقدیم نگردیده است

قبلاً در جلسه علنی شماره مورخ تقدیم و در تاریخ مجلس / کمیسیون (موضوع اصل ۸۵ قانون اساسی) رد شده و اینک:

با تغییر اساسی

با تقاضای کتبی ۵۰ نفر از نمایندگان (مشروط به تصویب مجلس)

پیش از انقضاء شش ماه بدون تغییر اساسی

با انقضاء شش ماه با تقاضای کتبی کمتر از ۵۰ نفر از نمایندگان

مجدداً قابل پیشنهاد به مجلس می‌باشد.

نمی‌باشد.

۲- در اجرای بند (۲) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور:

رعایت شده است.

در لایحه تقدیمی آیین‌نگارش قانونی و ویرایش ادبی رعایت شده است. (با نظر کارشناسی)

رعایت نشده است، دلایل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌شود.

۳- از نظر آیین‌نامه داخلی مجلس (شکلی):

الف- ماده ۱۳۱-

اول- موضوع و عنوان مشخص دارد

ندارد

دوم- دلایل لزوم تهیه و پیشنهاد در مقدمه دارد

ندارد

سوم- موادی متناسب با اصل موضوع و عنوان دارد

ندارد

پ- ماده ۱۳۶- امضاء مقامات مسؤول را دارد

ندارد

ج- ماده ۱۴۲- لایحه تقدیمی دارای یکموضوع است و پیشنهاد آن به عنوان ماده واحده مواجعه با ایراد نمی‌باشد.

بیش از یکموضوع مواد متعدد می‌باشد.

۴- در اجرای بند(۴) ماده(۴) قانون تدوین و تنسیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵:

اول: از نظر قانون اساسی؛

لایحه تقدیمی با قانون اساسی بطور کلی مغایرت ندارد.

دارد. اصل / اصول مغایر و دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌گردد.

دوم: از نظر سیاست‌های کلی نظام و سند چشم‌انداز؛

لایحه تقدیمی با سیاست‌های کلی نظام و سند چشم‌انداز مغایرت ندارد.

دارد، دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌شود.

سوم: از نظر قانون برنامه؛

لایحه تقدیمی با قانون برنامه مغایرت ندارد.

دارد، دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌شود.

چهارم: از نظر آیین‌نامه داخلی مجلس (ماهوی)؛

الف- لایحه تقدیمی با قانون آیین‌نامه داخلی مجلس مغایرت ندارد.

دارد، دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌شود.

ب- ماده ۱۲۲- رعایت اصل هفتاد و پنجم قانون اساسی شده است.

نشده است، دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌شود.

ج- ماده ۱۸۵- موجب اصلاح یا تغییر برنامه مصوب نمی‌شود و نیاز به $\frac{2}{3}$ رأی نمایندگان ندارد.
 می‌شود $\frac{3}{3}$ دارد.

تعداد یک برگ اظهارنظر به ضمیمه تقدیم می‌شود.

مدیرکل تدوین قوانین

۵- لایحه تقدیمی از حیث پیشگیری از وقوع جرم با بند(۵) اصل(۱۵۶) قانون اساسی مغایرت ندارد.
 دارد.

معاونت اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم قوه قضائیه

ضمیمه نظر اداره کل تدوین قوانین

بیان مستندات و دلایل مغایرت:

به جهت رفع مغایرت با قانون اساسی پیشنهاد می شود یک تبصره به شرح زیر به ماده واحده الحاق شود:

تبصره الحاقی - در اجرای مفاد این موافقتنامه و اعمال اصلاحات موضوع ماده (۱۴)، رعایت اصل هفتاد و هفتم (۷۷) قانون اساسی الزامی است.

سوابق قانونی

ردیف	عنوان	تاریخ تصویب	مواد	مرتبط
۱	اصل هفتاد و هفتم قانون اساسی			
۲	اصل یکصد و سی و نهم قانون اساسی			
۳	قانون مالیاتهای مستقیم	۱۳۶۶/۱۲/۳	۱۱۳	
۴	قانون امور گمرکی	۱۳۹۰/۸/۲۲	۷۷-۷۶-۴۴ ۱۰۳-۷۸	
۵	قانون موافقتنامه بین دولتی راجع به کریدور (دالان) حمل و نقل بین‌المللی شمال-جنوب	۱۳۸۰/۰۷/۰۸		
۶	قانون موافقتنامه حمل و نقل بین‌المللی جاده‌ای کالا و مسافر بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت انتقالی اسلامی افغانستان با اصلاحات و الحاقات بعدی	۱۳۸۲/۱۰/۲۳		
۷	قانون موافقتنامه ترانزیت بین‌المللی کالا بین جمهوری اسلامی ایران، جمهوری هند و ترکمنستان	۱۳۷۶.۷.۳۰		
۸	قانون حمل و نقل و عبور کالاهای خارجی از قلمرو جمهوری اسلامی ایران با اصلاحات و الحاقات بعدی	۱۳۷۴/۱۲/۲۲		

قانون اساسی

اصل هفتاد و هفتم: عهدنامه ها، مقاله نامه ها، قراردادها و موافقت نامه‌های بین‌المللی باید به تصویب مجلس شورای اسلامی برسد.

اصل یکصد و سی و نهم: صلح دعای راجع به اموال عمومی و دولتی یا ارجاع آن به داوری در هر مورد، موکول به تصویب هیأت وزیران است و باید به اطلاع مجلس برسد. در مواردی که طرف دعوی خارجی باشد و در موارد مهم داخلی باید به تصویب مجلس نیز برسد. موارد مهم را قانون تعیین می‌کند.

قانون مالیاتهای مستقیم (مصوب ۱۳۶۶/۱۲/۳)

ماده ۱۱۳ - مالیات مؤسسات کشتیرانی و هوایمایی خارجی بابت کرایه مسافر و حمل کالا و امثال آنها از

ایران به طور مقطوع عبارت است از پنج درصد کلیه وجوهی که از این بابت عاید آنها خواهد شد اعم از این که وجوه مزبور در ایران یا در مقصد یا در بین راه دریافت شود.

نمایندگی یا شعب مؤسسات مذکور در ایران موظفند تا بیستم هر ماه صورت وجوه دریافتی ماه قبل را به حوزه مالیاتی محل تسلیم و مالیات متعلق را پرداخت نمایند. مؤسسات مذکور از بابت آن گونه درآمدها مشمول مالیات دیگری به عنوان مالیات بر درآمد نخواهند بود. هر گاه شعب یا نمایندگی‌های مذکور صورت‌های مقرر را به موقع تسلیم نکنند یا صورت ارسالی آنها مطابق واقع نباشد در این صورت مالیات متعلق بر اساس تعداد مسافر و حجم محمولات علی‌الرأس تشخیص داده خواهد شد.

تبصره - در مواردی که مالیات متعلق بر درآمد مؤسسات کشتیرانی و هواپیمایی ایران در کشورهای دیگر بیش از ۵ درصد کرایه دریافتی باشد با اعلام سازمان ذی‌ربط ایرانی، وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است مالیات شرکت‌های کشتیرانی و هواپیمایی تابع کشورهای فوق را معادل نرخ مالیاتی آنها افزایش دهد.

قانون امور گمرکی مصوب ۲۲/۸/۱۳۹۰ -

ماده ۴۰- موارد زیر از تسلیم اظهارنامه معافند:

الف- کالاهایی که براساس کنوانسیونهای بین‌المللی لازم‌الاجراء، به موجب فرمهای خاص اظهار و ترخیص می‌گردد.

ب- کالاهای مسافری، هدیه و سوغات و همچنین نمونه‌های تجاری به تشخیص گمرک و کالاهای مشمول بندهای (الف)، (ح)، (خ)، (د)، (ص) و (ع) ماده (۱۱۹) این قانون با صدور پته گمرکی، قابل ترخیص است.

پ- کالایی که به صورت کران‌بری (کابوتاژی) از گمرک مقصد خارج می‌شود.

ت- خروج کالای متروکه و ضبطی که به معرض فروش گذارده شده و متکی به صورتمجلس فروش و قبض وصول بهای آن است.

ث- خروج کالای ضبطی توقیف شده در داخل کشور به ظن قاچاق که به گمرک تحویل ولی مظنونیت آن مرتفع گردیده است.

ج- کالایی که صادر کننده از صدور آن منصرف شده است.

ماده ۷۶- منظور از مسافر در این قانون شخصی است که با گذرنامه یا اجازه عبور یا برگ تردد از راههای مجاز به قلمرو گمرکی وارد یا از آنها خارج می‌شود. اشخاص زیر مسافر تلقی می‌گردند:

الف- شخص غیرمقیم ایران که به‌طور موقت به قلمرو گمرکی وارد یا از آن خارج می‌شود.

ب- شخص مقیم ایران که از قلمرو گمرکی کشور خارج (مسافر خروجی) یا به آن وارد (مسافر ورودی) می‌شود.

تبصره ۱- مسافران خروجی از قلمرو گمرکی به مقصد مناطق آزاد و ویژه اقتصادی مشمول مقررات این ماده نیستند و در صورتی که از طریق مناطق مذکور از کشور خارج شوند، موظفند کالای همراه

خود را به گمرک اظهار نمایند.

تبصره ۲- شرایط، تشریفات اظهار و ارزیابی و میزان معافیت کالای شخصی همراه مسافر و امور مربوط به مسافر در حدود مقررات این قانون در آیین نامه اجرایی تعیین می گردد.

ماده ۷۷- مسافران غیرمقیم ایران می توانند علاوه بر لوازم شخصی که به طور قطعی قابل ترخیص است، اشیائی از قبیل جواهرآلات شخصی، اشیاء قابل حمل از جمله دوربین عکاسی و فیلمبرداری با مقدار متناسب فیلم و نوار یا ملزومات آن، پروژکتور فیلم یا اسلاید، دوربین چشمی، آلات موسیقی، ضبط و پخش به همراه نوار و لوح فشرده، گیرنده رادیویی، تلویزیون، ماشین تحریر، ماشین حساب، رایانه شخصی، کالسکه بچه، صندلی چرخدار (ویلچر)، لوازم و تجهیزات ورزشی، تلفن همراه، جعبه وسایل کمکهای اولیه، تجهیزات پزشکی قابل حمل مورد نیاز مسافر و قایق پارویی را که بر اساس آیین نامه اجرایی تعیین می گردد طبق رویه ورود موقت با ارائه تضمین به قلمرو گمرکی وارد نمایند.

ماده ۷۸- مسافران غیرمقیم ایران می توانند وسیله نقلیه شخصی خود را با رعایت مقررات مربوطه طبق رویه ورود موقت به قلمرو گمرکی کشور وارد نمایند. ایرانیان مقیم خارج در صورتی می توانند از مقررات این ماده استفاده نمایند که قبل از ورود به ایران حداقل سه ماه در خارج از کشور اقامت داشته باشند.

تبصره ۱- وسیله نقلیه در مدت اعتبار پروانه ورود موقت، می تواند بعد از ثبت تاریخ و کنترل های لازم از راه های مجاز خارج و وارد گردد.

تبصره ۲- چنانچه ثابت گردد وسایل شخصی یا وسیله نقلیه شخصی مسافران غیرمقیم ایران که ورود موقت شده، خسارت کلی دیده است، مرجوع کردن آن به شرط واگذاری به گمرک لزومی ندارد.

ماده ۱۰۳- وسایل نقلیه آبی اعم از خالی یا حامل کالا که وارد آبهای کشور می شود باید در اسکله های مجاز پهلو بگیرد یا در لنگرگاه های مجاز لنگر بیندازد و قبل از انجام تشریفات مربوطه نباید کالایی را تخلیه یا بارگیری نماید یا از اسکله ها یا لنگرگاهها خارج شود. هواپیمایی که وارد کشور می شود اعم از خالی یا حامل کالا باید در فرودگاه مجاز فرود آید و تشریفات گمرکی مقرر درباره آن انجام شود. برای هواپیماهای خروجی و کالای آنها تشریفات گمرکی باید قبل از پرواز انجام گیرد. وسایل نقلیه زمینی اعم از خالی یا حامل کالا باید از راه های مجاز گمرکی وارد کشور شود و یکسره به اولین گمرک مرزی وارد و تشریفات گمرکی آن انجام گردد و همچنین از راه های مجاز گمرکی خارج شود.

تبصره ۱- اسکله ها، لنگرگاهها، فرودگاهها و راه های مجاز گمرکی برای ورود و خروج وسایل نقلیه و کالا و مسافر و هواپیماهای مشمول تشریفات گمرکی به پیشنهاد کارگروهی به مسئولیت وزارت کشور و با شرکت نمایندگان تام الاختیار گمرک ایران، وزارتخانه های امور خارجه، اطلاعات، راه و شهرسازی و صنعت، معدن و تجارت، نیروی انتظامی و معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری تعیین می شود و به تصویب هیأت وزیران می رسد.

تبصره ۲- پهلو گرفتن، لنگر انداختن، فرود آمدن و وارد شدن وسایل نقلیه و خارج شدن آنها بدون

انجام تشریفات مربوطه از مسیر غیرمجاز جز در موارد قوه قهریه (فورس ماژور) که باید ثابت شود، در مورد وسایل نقلیه خالی مشمول پرداخت جریمه به مبلغ سیصد هزار (۳۰۰.۰۰۰) ریال تا سه میلیون (۳.۰۰۰.۰۰۰) ریال به تشخیص رئیس گمرک مربوطه می‌شود. همچنین در مورد وسایل نقلیه حامل کالا طبق مقررات ماده (۱۱۳) رفتار می‌گردد.

قانون موافقتنامه بین دولتی راجع به کریدور (دالان) حمل و نقل بین‌المللی شمال - جنوب مصوب ۱۳۸۰/۰۷/۰۸

ماده واحده - موافقتنامه بین دولتی راجع به کریدور (دالان) حمل و نقل بین‌المللی شمال - جنوب مشتمل بر یک مقدمه و سیزده ماده به شرح پیوست تصویب و اجازه مبادله اسناد آن داده می‌شود.

بسم الله الرحمن الرحيم

موافقتنامه بین دولتی راجع به کریدور (دالان) حمل و نقل بین‌المللی شمال - جنوب

دولت جمهوری هند

دولت جمهوری اسلامی ایران

دولت سلطان نشین عمان

دولت روسیه فدراتیو

که از این پس «طرفهای متعاقد» نامیده می‌شوند،

با تصمیم راسخ بر ایجاد، حمایت و تحکیم روابط دوستانه و همکاریهای فی مابین، و با درک روند توسعه روابط بین‌ملتها در سطوح منطقه ای و جهانی،

و با بذل توجه خاص به گسترش پیوندهای اقتصادی خارجی و افزایش میزان کارائی آن،

و با درنظر گرفتن اهمیت موافقتنامه‌های موجود در خصوص حمل و نقل و عبور بین‌المللی کالاهای تجاری و تسریع فرآیند توسعه اقتصادی ملتها،

و با تأکید بر تعهداتشان نسبت به تأمین تسهیلات لازم برای حمل و نقل روان، سریع و کارآمد کالا از/ به سایر کشورها،

و با آرزوی توسعه هر چه بیشتر امکانات خود برای جابجائی کالا و مسافر براساس روندهای غالب و طبق کنوانسیونها و استانداردهای بین‌المللی حمل و نقل،

و با صرف حداکثر تلاش ممکن برای بهره برداری از زیرساختهای حمل و نقلی موجود به منظور جابجائی کالا و مسافر در کریدور حمل و نقل بین‌المللی شمال - جنوب،

به شرح زیر توافق نمودند:

ماده ۱ - تعاریف

از نظر این موافقتنامه معانی اصطلاحات به کار رفته به شرح زیر خواهد بود:

۱ - ۱ - «کلیه امکانات حمل و نقل» منظور زیر ساختها و شقوق حمل و نقل می‌باشد که برای جابجائی کالا و مسافر از طریق ریل، دریا، جاده، رودخانه و هوا مورد استفاده قرار می‌گیرد، ولیکن در

مورد کشور هند منظور از زیرساختها و شقوق حمل و نقل در حال حاضر فقط محدود به حمل و نقل دریائی کالا می باشد .

۲ - ۱ - حمل و نقل کالا» منظور جابجائی کالا به نحوی است که خصوصیات فیزیکی / شیمیائی و وزن محموله در حدود معین باقی بماند .

۳ - ۱ - «کانتینر» به وسیله حمل با مشخصات زیر اطلاق می گردد :

- ظرفی که برای نگهداری کالا طراحی شده و تماماً یا قسمتی از آن محصور باشد .

- ماهیت دائمی داشته و در نتیجه به اندازه کافی محکم باشد تا بتواند به طور مکرر مورد استفاده قرار گیرد .

- به نحوی طراحی شده که جابجائی کالا توسط وسائل نقلیه مختلف را بدون تخلیه و بارگیری مجدد در بین راه میسر می سازد .

- وسیله ای که جهت سهولت در تخلیه و بارگیری کالا و جابجائی سریع در شقوق مختلف حمل طراحی شده است .

- به نحوی طراحی شده که پر و خالی کردن آن و نیز جابجائی آن از یک وسیله حمل به وسیله حمل دیگر به سادگی صورت پذیرد .

- حجم داخلی آن یک متر مکعب یا بیشتر باشد .

۴ - ۱ - «فورواردر» عبارت است از یک شخص حقوقی یا حقیقی که در واقع مسؤلیت جابجائی کالا و نیز بهره برداری از تسهیلات حمل و نقل را برعهده دارد و کالا و مسافر و بار همراه آنها را طبق قوانین ملی طرفهای متعاقد در مسیر کریدور (دالان) حمل و نقل بین المللی شمال - جنوب جابجا می نماید .

۵ - ۱ - «کالا» به تمامی محمولاتی اطلاق می شود که توسط واگن، کانتینر یا سایر وسائل حمل و نقل مجاز بر طبق قوانین ملی طرفهای متعاقد جابجا می شوند .

۶ - ۱ - «عبور بین المللی کالا» عبارت است از عبور کالا تحت نظارت گمرکی از قلمرو یک طرف متعاقد به طوری که نقاط مبدأ / مقصد آن در خارج از قلمرو کشور یاد شده واقع باشد .

۷ - ۱ - «حمل و نقل بین المللی» منظور جابجائی کالا و مسافر از قلمرو ملی حداقل دو طرف این موافقتنامه توسط شقوق مختلف حمل و نقل می باشد .

۸ - ۱ - «کریدور حمل و نقل بین المللی» منظور مجموعه ای از سیستمهای اصلی حمل و نقل (اعم از موجود و آتی) است که طرفهای متعاقد را با یکدیگر مرتبط ساخته و علی القاعده دارای تجهیزات کافی به منظور بهره برداری از انواع وسائل نقلیه می باشد به گونه ای که امکان حمل و نقل بین المللی کالا و مسافر را به ویژه در مراکز عمده تجمع آنها فراهم می نماید .

۹ - ۱ - «کریدور (دالان) حمل و نقل بین المللی شمال - جنوب» کریدوری است از هند، عمان (از طریق دریا) به ایران، و با عبور از خاک ایران، دریای خزر، روسیه فدراتیو و ماوراء آن و بالعکس .

۱۰ - ۱ - «مسافر» منظور استفاده کننده از خدمات حمل و نقل مسافر با هر نوع وسیله نقلیه ای است

که برای این امر قراردادی منعقد شده باشد .

۱۱ - ۱ - حمل و نقل مسافر، نوعی خدمت حمل و نقل برای جابجائی مسافر با هر نوع وسیله نقلیه می باشد.
۱۲ - ۱ - منظور از «تأسیسات مربوطه» در چهارچوب کریدور (دالان) حمل و نقل بین المللی عبارت از نقاط عبور مرزی، پایانه های گمرکی، ایستگاههای تحویل و تحول واگن ها، ایستگاههای تغییر بوژی و همچنین خطوط آهن و بنادر حمل ترکیبی و کشتیهای رو - رو اعم از موجود یا آتی است که در امر حمل و نقل بین المللی در کریدور شمال - جنوب حائز اهمیت فراوان می باشد .

ماده ۲ - اهداف موافقتنامه

۱ - ۲ - اهداف این موافقتنامه به شرح زیر می باشد :

الف - توسعه مناسبات حمل و نقلی به منظور ساماندهی حمل و نقل کالا و مسافر در کریدور (دالان) حمل و نقل بین المللی شمال - جنوب .

ب - افزایش دسترسی طرفهای متعاقد این موافقتنامه به بازارهای جهانی از طریق تسهیلات حمل و نقل ریلی، جاده ای، دریائی رودخانه ای و هوائی .

ج - مساعدت در جهت افزایش حجم حمل و نقل بین المللی کالا و مسافر .

د - تأمین امنیت سفر، ایمنی محمولات و همچنین حفظ محیط زیست براساس استانداردهای بین المللی .

ه - هماهنگ سازی سیاستهای حمل و نقل و همچنین پی ریزی قوانین و مقررات در زمینه حمل و نقل مورد نیاز برای اجرای این موافقتنامه .

و - تأمین شرایط غیر تبعیض آمیز و برابر جهت عرضه کنندگان انواع خدمات حمل و نقل کالا و مسافر در کشورهای متعاقد در چهارچوب کریدور (دالان) حمل و نقل بین المللی شمال - جنوب .

۲ - ۲ - مطابق موضوعات مندرج در بند (۱ - ۲) بالا، طرفهای متعاقد حداکثر تلاش خود را در جهت زیر مبذول خواهند داشت :

الف - کاهش مدت زمان ترانزیت (عبور) برای حمل و نقل کالا و مسافر از قلمرو کشورهای خود .

ب - به حداقل رساندن هزینه های ترانزیت (عبور) .

ج - ساده سازی و یکسان نمودن کلیه اسناد و تشریفات اداری (شامل امور گمرکی) ناظر بر حمل و نقل بین المللی کالا و مسافر در قلمرو خود براساس استانداردها و موافقتنامه های بین المللی جاری .

ماده ۳ - شرایط عمومی

۱ - ۳ - مقررات این موافقتنامه ناظر بر تنظیم امور حمل و نقل و ترانزیت (عبور) بین المللی کالا و مسافر توسط هر یک از شقوق حمل یا ترکیبی از آنها در قلمرو کشورهای متعاقد و در مسیرهای تعیین شده از سوی مقامات صلاحیتدار طرفهای متعاقد می باشد .

۲ - ۳ - مقامات صلاحیتدار طرفهای متعاقد این موافقتنامه به شرح زیر خواهند بود :

- در جمهوری هند : وزارت حمل و نقل سطحی (بخش کشتیرانی) و وزارت بازرگانی و صنایع (بخش بازرگانی) .

- در جمهوری اسلامی ایران : وزارت راه و ترابری
- در سلطان نشین عمان : وزارت حمل و نقل و مسکن
- در روسیه فدراتیو : وزارت حمل و نقل و وزارت راه آهن .
- ۳ - ۳ - این موافقتنامه ناقض قوانین ملی طرفهای متعاقد نبوده و موجب محدودیت حقوق و تعهدات آنها در قبال موافقتنامه‌های بین‌المللی مورد قبول هر یک از طرفهای متعاقد نخواهد شد .
- ماده ۴ - مساعدت در خصوص حمل و نقل بین‌المللی کالا و مسافر
- ۴-۱ - هر یک از طرفهای متعاقد به سایر طرفهای متعاقد این موافقتنامه اجازه عبور بین‌المللی کالا و مسافر و وسایل نقلیه را از طریق قلمرو کشور خود براساس مواد و شرایط مندرج در این موافقتنامه اعطاء خواهد نمود .
- ۲ - ۴ - طرفهای متعاقد این موافقتنامه مساعدتهای لازم را در زمینه ترانزیت بین‌المللی کالا در قلمرو کشور خود فراهم خواهند نمود .
- ۳ - ۴ - طرفهای متعاقد این موافقتنامه نسبت به برقراری رژیم رواندک کثیرالمسافره برای شاغلان در امور عبور بین‌المللی کالا و مسافر براساس روشهای مورد عمل در کشور خود اقدام خواهند نمود .
- ماده ۵ - مالیاتها و عوارض
- ۱ - ۵ - هیچ گونه مالیات و عوارضی به هر عنوان و منظور که باشد بر عبور بین‌المللی کالا وضع نخواهد شد، مگر هزینه‌های حمل و عوارض استفاده از تأسیسات زیربنایی حمل و نقل .
- وصول هزینه‌های حمل و عوارض استفاده از تأسیسات زیربنایی و غیره توسط هر یک از طرفهای متعاقد نباید بیش از میزان وضع شده بر عبور محمولات سایر کشورها باشد .
- ۲ - ۵ - طرفهای متعاقد به جز هزینه‌های تشریفات گمرکی، انبارداری و هزینه‌های سایر خدمات مشابه، هیچ گونه حقوق و عوارض گمرکی از کالاهای عبوری از خاک خود دریافت نخواهند نمود .
- ماده ۶ - شورای هماهنگی
- ۱ - ۶ - مقامات صلاحیتدار طرفهای متعاقد اقدام به تشکیل یک «شورای هماهنگی» به منظور تعیین نحوه اجراء و اعمال مقررات موافقتنامه حاضر خواهند نمود .
- ۲ - ۶ - شورای هماهنگی متشکل از مقامات صلاحیتدار طرفهای متعاقد این موافقتنامه در اولین نشست خود که ظرف شش ماه از تاریخ لازم الاجراء شدن آن برگزار می‌گردد اساسنامه خود را که نحوه فعالیت شورا را مشخص می‌نماید، تصویب خواهد نمود .
- ۳ - ۶ - شورای هماهنگی حداقل سالی یک بار یا بنا به درخواست هر یک از طرفهای این موافقتنامه، تشکیل جلسه می‌دهد .
- ماده ۷ - حل و فصل اختلافات
- ۱ - ۷ - هرگونه اختلاف یا دعوی بین طرفهای متعاقد ناشی از اجراء، تفسیر یا نقض این موافقتنامه که از طریق مذاکره قابل حل و فصل نباشد جهت رسیدگی و حل و فصل به شورای هماهنگی ارجاع خواهد گردید .

۲ - ۷ - هرگونه اختلاف یا دعوی که شورای هماهنگی قادر به حل و فصل آن نباشد از طرق دیگر مورد قبول کلیه طرفهای دعوی، حل و فصل خواهد شد.

ماده ۸ - تعیین امین

۱ - ۸ - «کشور جمهوری اسلامی ایران» به عنوان امین موافقتنامه حاضر تعیین می‌گردد. کشور امین نسبت به توزیع نسخه‌های گواهی شده این موافقتنامه بین طرفهایی که آن را امضاء نموده اند اقدام خواهد نمود.

۲ - ۸ - کشور امین طرفهای متعاقد را در خصوص پیوستن سایر کشورها به این موافقتنامه و یا کناره گیری هر یک از طرفهای متعاقد از آن، مطلع خواهد نمود.

ماده ۹ - تصویب

این موافقتنامه باید برطبق قوانین ملی طرفهای متعاقد به تصویب برسد، سند تصویب نزد کشور امین نگهداری خواهد شد.

ماده ۱۰ - الحاق

۱ - ۱۰ - الحاق سایر کشورها به این موافقتنامه تنها با توافق کلیه طرفهای متعاقد صورت خواهد گرفت.

۲ - ۱۰ - این موافقتنامه برای کشوری که به آن ملحق می‌شود، سی روز پس از تاریخ تسلیم سند الحاق به کشور امین لازم الاجراء خواهد گردید.

کشوری که به این موافقتنامه ملحق می‌شود موظف است مقام / مقامات صلاحیتدار خود را کتباً به کشور امین معرفی نماید و پس از آن کشور امین مراتب را به اطلاع مقامات صلاحیتدار سایر طرفهای متعاقد خواهد رساند.

ماده ۱۱ - اضافات و اصلاحات

اضافات و اصلاحات در این موافقتنامه منوط به توافق مقامات صلاحیتدار کلیه طرفهای متعاقد و براساس دستورالعمل صادر شده از سوی شورای هماهنگی خواهد بود.

ماده ۱۲ - اعتبار

۱ - ۱۲ - این موافقتنامه به مدت ده سال از تاریخ لازم الاجراء شدن آن اعتبار خواهد داشت.

۲ - ۱۲ - این موافقتنامه برای دوره‌های زمانی مشابه تمدید خواهد گردید مگر آنکه هر یک از طرفهای مؤسس این موافقتنامه، حداقل شش ماه قبل از تاریخ انقضای اعتبار موافقتنامه، عدم تمایل خود را در این خصوص تسلیم کشور امین نماید.

۳ - ۱۲ - این موافقتنامه در قلمرو هر یک از طرفهای متعاقد قابل فسخ می‌باشد مشروط به این که طرف متعاقد ذی ربط، قصد خود مبنی بر کناره گیری از این موافقتنامه را حداقل شش ماه قبل از تاریخ فسخ کتباً به اطلاع کشور امین برساند.

۴ - ۱۲ - تعهدات ناشی از توافقات و سایر قراردادهای منعقد شده براساس مقررات این موافقتنامه تا زمان اجرای کامل آنها ولو پس از توقف اجرای این موافقتنامه به قوت خود باقی خواهد بود.

ماده ۱۳ - لازم الاجراء شدن

۱ - ۱۳ - این موافقتنامه سی روز پس از آن که سه کشور از طرفهای متعاقد سند تصویب آن براساس تشریفات قوانین ملی خود را، تسلیم کشور امین نمودند لازم الاجراء خواهد گردید .

۲ - ۱۳ - این موافقتنامه برای طرف متعاقد باقیمانده که متعاقباً تشریفات تصویب آن را بر طبق تشریفات قوانین ملی کشور خود به انجام می‌رساند، سی روز پس از آنکه طرف یاد شده سند تصویب را تسلیم کشور امین نمود، لازم الاجراء خواهد شد .

به تاریخ ۱۳۷۹/۷/۲۲ هجری شمسی برابر با ۲۰۰۰/۹/۱۲ میلادی در شهر سن پترزبورگ به امضاء رسید .
متن اصلی موافقتنامه به زبان انگلیسی و زبانهای ملی طرفهای متعاقد مؤسس تنظیم شده که کلیه آنها دارای اعتبار یکسان است .

در صورت اختلاف در تفسیر این موافقتنامه متن انگلیسی معتبر خواهد بود .

موافقتنامه حاضر از سوی نمایندگان تام الاختیار طرفهای متعاقد زیر به امضاء رسید :

از طرف دولت جمهوری هند

از طرف دولت جمهوری اسلامی ایران

از طرف دولت سلطان نشین عمان

از طرف دولت روسیه فدراتیو

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده منضم به متن موافقتنامه شامل مقدمه و سیزده ماده در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ هشتم مهر ماه یکهزار و سیصد و هشتاد مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۰/۷/۱۹ به تأیید شورای نگهبان رسیده است .

رئیس مجلس شورای اسلامی - مهدی کروبی

قانون موافقتنامه حمل و نقل بین‌المللی جاده ای کالا و مسافر بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت

انتقالی اسلامی افغانستان مصوب ۱۳۸۲/۱۰/۲۳ با اصلاحات و الحاقات بعدی

ماده واحده - موافقتنامه حمل و نقل بین‌المللی جاده ای کالا و مسافر بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت انتقالی اسلامی افغانستان مشتمل بر یک مقدمه و پانزده ماده به شرح پیوست تصویب و اجازه مبادله اسناد آن داده می‌شود.

بسم الله الرحمن الرحيم

موافقتنامه حمل و نقل بین‌المللی جاده ای کالا و مسافر بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت انتقالی اسلامی افغانستان

دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت انتقالی اسلامی افغانستان که از این پس «طرفهای متعاقد» نامیده می‌شوند با تمایل به تسهیل حمل و نقل بین‌المللی جاده ای کالا و مسافر، بین دو کشور و به صورت ترانزیتی (عبوری) از طریق قلمرو یکدیگر، موارد زیر را مورد توافق قرار دادند.

مقررات مقدماتی

ماده ۱ - (اصلاحی ۱۳۸۷/۰۹/۱۳) تعاریف

از نظر این موافقتنامه:

۱ - اصطلاح «متصدی حمل و نقل» عبارت است از هر شخص حقیقی یا حقوقی مقیم در قلمرو هر یک از طرفهای متعاقد که براساس قوانین و مقررات ملی ذی ربط مجاز به انجام حمل و نقل بین‌المللی جاده ای کالا یا مسافر می‌باشد.

۲ - اصطلاح «وسیله نقلیه» عبارت است از هر وسیله نقلیه جاده ای واحد یا ترکیبی از یک کشنده با نیمه یدک یا یدک (تریلر یا نیمه تریلر) که:

الف - برای حمل بیش از چهار نفر شامل راننده (وسیله نقلیه مسافربری) یا جهت حمل کالا (وسیله نقلیه باری) ساخته شده باشد.

ب - در قلمرو هر یک از طرفهای متعاقد به ثبت رسیده باشد (درخصوص وسیله نقلیه ترکیبی، ثبت کشنده مورد نیاز می‌باشد).

ماده ۲ - دامنه شمول (موضوع موافقتنامه)

مفاد این موافقتنامه درمورد حمل و نقل جاده ای مسافر یا کالا بین قلمرو طرفهای متعاقد، به صورت ترانزیت (عبوری) از طریق قلمرو هر یک از طرفهای متعاقد، یا به کشورهای ثالث یا بالمعکس اعمال می‌گردد.

ماده ۳ - آزادی ترانزیت (عبور) کالا

کلیه کالاهای طرفهای متعاقد از حق آزادی ترانزیت بدون هیچ گونه محدودیتی از قلمرو دو کشور برخوردار می‌باشد.

این حق شامل ترانزیت اسلحه، مهمات، مواد محترقه و کالاهای ممنوع شرعی نمی‌باشد.

حمل و نقل مسافر

ماده ۴ - حمل و نقل منظم

۱ - اصطلاح «حمل و نقل منظم» عبارت است از حمل و نقل برنامه ریزی شده مسافر در مسیرهای معین که امکان سوار یا پیاده شدن مسافر در ایستگاههای تعیین شده وجود دارد.

۲ - حمل و نقل منظم بین دو کشور یا به صورت ترانزیت (عبوری) از قلمرو آنها باید به تأیید مقامات صلاحیتدار طرفهای متعاقد برسد.

۳ - مقامات صلاحیتدار هر طرف متعاقد برای برقراری حمل و نقل منظم مجوز صادر می‌نمایند. مقامات صلاحیتدار به طور مشترک شرایط و ضوابط اخذ مجوز شامل زمان استمرار، تعداد سفر، جداول زمانی و همچنین دیگر جزئیات ضروری برای برقراری حمل و نقل منظم مؤثر و روان را تعیین خواهند نمود.

ماده ۵ - موارد معاف از اخذ مجوز

موارد حمل و نقلی ذیل از اخذ مجوز معاف است:

الف - حمل و نقل اتفاقی تحت پوشش راه نامه که در آن وسیله نقلیه معین برائی حمل محموله مشخصی مسافر در طول مسافرت مورد استفاده قرار گرفته و آنان را به مبدا حرکت بازگردانند.
ب - ترانزیت (عبور) از قلمرو طرف متعاقد دیگر توسط وسیله نقلیه بدون متناظر در طول سفر به یک یا از کشور ثالث.

ج - جایگزینی یک وسیله نقلیه (مسافری) با وسیله نقلیه از کار افتاده؛
حمل و نقل کالا

ماده ۶ - حمل و نقل مجاز کالا

به استثنای بند (۲) ماده (۱۰) این موافقتنامه تصدی حمل و نقل مجاز در قلمرو یک طرف متعاقد بدون نیاز به اخذ پروانه (پرمیت) یا مجوزهای دیگر مطابق با قوانین طرف متعاقد دیگر؛ متجاوز نخواهد بود وسیله نقلیه باربری خالی یا بارگیری شده را به طور موقت به منظور حمل کالا شامل باز بازگشت، به داخل قلمرو طرف متعاقد دیگر به شرح زیر وارد نماید:

الف - بین هر نقطه واقع در قلمرو یک طرف متعاقد و هر نقطه واقع در قلمرو طرف متعاقد دیگر؛
ب - بصورت ترانزیت (عبوری) از طریق قلمرو طرف متعاقد دیگر.
ج - بین هر نقطه واقع در قلمرو طرف متعاقد دیگر و هر نقطه واقع در قلمرو یک کشور ثالث.
ماده ۷ - ممنوعیت حمل و نقل داخلی

مفاد این موافقتنامه به متفردیان محمل و نقل هر یک از طرفهای متعاقد اجازه حمل متناظر یا کالا را در دو نقطه واقع در داخل قلمرو طرف متعاقد دیگر را نمی دهد.

ماده ۸ - عوارض و مالیات

۱ - وسایل نقلیه موتوری که در قلمرو یک طرف متعاقد به ثبت رسیده و به طور موقت وارد قلمرو طرف دیگر متعاقد می شوند از پرداخت کلیه مالیاتها و عوارض مربوط به مالکیت ثبت و استفاده از این گونه وسایل نقلیه و نیز از پرداخت هرگونه مالیات خاص بر خدمات حمل و نقل معاف خواهند بود.

۲ - معافیت یاد شده در بند (۱) این ماده در قلمرو هر یک از طرفین متعاقد اعطاء خواهند شد، مادامی که شرایط قوانین و مقررات گمرکی لازم الاجرای طرف متعاقد ذیل رطوبت و وزن موقت وسیله نقلیه بدون پرداخت مالیات و حقوق و عوارض ورودی و اجازه دهد.

۳ - عملیات حمل و نقل تحت شرایط این موافقتنامه در کشور میزبان مسئول پرداخت عوارض و هزینه های خاص (مختصات) استفاده از پلها، تونلها، بنا در جاده ها و تاسیسات خاص جاده ها و یا جاده های طبقه بندی شده ویژه خواهند بود. عوارض و هزینه های مزبور بدون تبعیض در مورد

متصدیان حمل و نقل مقیم و غیرمقیم اعمال می‌گردد.

ماده ۹ - مقررات گمرکی

۱- ورود موقت وسائط نقلیه به قلمرو طرف متعاقد دیگر از پرداخت مالیات و حقوق و عوارض ورودی معاف بوده و مشمول ممنوعیت و محدودیتهای وارداتی برطبق قوانین و مقررات ملی طرف متعاقد ذی ربط نمی‌شود.

۲- مواد سوختی موجود در مخازن سوخت معمول وسیله نقلیه از پرداخت مالیات و حقوق و عوارض ورود معاف می‌باشد.

۳- قطعات یدکی ورودی به منظور تعمیر وسیله نقلیه مشخص که قبلاً تحت مفاد بند (۱) این ماده وارد شده است، بدون هرگونه ممنوعیت یا محدودیت وارداتی موقتاً از پرداخت مالیات و حقوق و عوارض ورودی معاف خواهد بود. قطعات یدکی تمویض شده مجدداً صادر یا به مقامات صلاحیتدار گمرکی طرف متعاقد دیگر واگذار می‌گردد.

ماده ۱۰ - وزن و ابعاد

۱- هر یک از طرفهای متعاقد، متعهد است شرایط وزن و ابعاد وسایل نقلیه ثبت شده در قلمرو طرف متعاقد دیگر را محدودتر از وسایل نقلیه ثبت شده در قلمرو خود قرار ندهد.

۲- هر طرف متعاقد ممکن است مجوز ویژه ای را برای وسایل نقلیه ای که به جهت وزن یا ابعاد یا بار مجاز به تردد در جاده‌های آن نیستند، صادر نماید.

ماده ۱۱ - اجرای قوانین ملی

مواردی که در این موافقتنامه و یا موافقتنامه‌های بین‌المللی دیگر که هر دو طرف متعاقد در آن عضویت دارند، پیش بینی نشده است، متصدیان حمل و نقل و رانندگان وسائط نقلیه ثبت شده در قلمرو یک طرف متعاقد موظفند قوانین و مقررات طرف دیگر متعاقد را رعایت نمایند.

ماده ۱۲ - تخلفات

۱- در صورت بروز هرگونه تخلف از مفاد این موافقتنامه توسط وسیله نقلیه یا راننده یک طرف متعاقد در قلمرو طرف متعاقد دیگر، مقامات صلاحیتدار طرف متعاقدی که در قلمرو آن تخلف به وقوع پیوسته است از مقامات صلاحیتدار طرف متعاقد دیگر تقاضا می‌نماید: الف - صدور اخطار کتبی به متصدی حمل و نقل. ب - صدور این گونه اخطاریه به همراه تذکر مبنی بر این که ادامه تخلف، منجر به محرومیت موقت یا دائم وسایل نقلیه ملکی یا تحت اجاره آن متصدی حمل و نقل در قلمرو طرف متعاقدی که در آن تخلف به وقوع پیوسته خواهد شد. ج - اعلان این گونه محرومیتها. ۲ - مقامات صلاحیتداری که این گونه تقاضاها را دریافت می‌نمایند مفاد مربوطه آن را رعایت نموده و مقامات صلاحیتدار طرف متعاقد دیگر را در اسرع وقت از اقدامات متخذه مطلع خواهند نمود.

ماده ۱۳ - مقامات صلاحیتدار

مقامات صلاحیتدار تعیین شده جهت اجرای این موافقتنامه عبارتند از:

از طرف دولت جمهوری اسلامی ایران:

وزارت راه و ترابری - سازمان حمل و نقل و پایانه‌های کشور

از طرف دولت انتقالی اسلامی افغانستان

وزارت تجارت - ریاست عمومی ترانزیت بین‌المللی

ماده ۱۴ - کمیته مشترک

۱- به منظور نظارت بر اجرای این موافقتنامه و حل و فصل سریع کلیه مسائل مورد اختلاف، مقامات صلاحیتدار طرفهای متعاقد کمیته مشترکی را مرکب از نمایندگان خود تشکیل خواهند داد.

شرح وظایف کمیته مشترک به شرح ذیل می‌باشد:

الف - بررسی و ارائه راه‌حلهای مناسب در مورد مشکلات احتمالی که مستقیماً بین مقامات صلاحیتدار مورد اشاره در ماده (۱۳) این موافقتنامه حل و فصل نگردیده است.

ب - بررسی سایر موارد پیش‌بینی نشده مشمول این موافقتنامه و ارائه پیشنهادات جهت حل آنها.

ج - رسیدگی به سایر امور حمل و نقل جاده‌ای مورد توافق طرفین.

۲- کمیته مشترک می‌تواند اصلاح هر یک از مواد این موافقتنامه را پیشنهاد و آن را جهت تصویب به مقامات ذی صلاح ارسال دارد.

۳- کمیته مشترک بنا به درخواست مقامات صلاحیتدار و به طور متناوب در قلمرو هریک از طرفهای متعاقد تشکیل جلسه خواهد داد. دو طرف متعاقد ملزم به اجرای تصمیمات متخذه کمیته مشترک می‌باشند.

ماده ۱۵ - لازم الاجراء شدن و مدت اعتبار

۱- طرفهای متعاقد پس از طی مراحل لازم الاجراء شدن موافقتنامه براساس قوانین ملی خود، یکدیگر را از طریق مجاری دیپلماتیک مطلع خواهند نمود. این موافقتنامه سی روز پس از تاریخ یادداشت کتبی طرفین لازم الاجراء خواهد شد.

۲- این موافقتنامه پس از لازم الاجراء شدن برای پنج سال معتبر خواهد بود و پس از آن خود به خود برای مدت نامحدودی معتبر می‌ماند مگر آن که هر یک از طرفهای متعاقد با یک پیش‌آگهی کتبی شش ماهه از طریق مجاری دیپلماتیک انقضای آن را به طرف دیگر اعلام نمایند.

این موافقتنامه به تاریخ پانزدهم دی ماه (جدی) یکهزار و سیصد و هشتاد و یک هجری شمسی در شهر تهران در یک مقدمه و پانزده ماده در دو نسخه اصلی به زبان فارسی به امضاء رسید که هر دو نسخه دارای اعتبار یکسان می‌باشد.

از طرف دولت جمهوری اسلامی ایران - دولت انتقالی اسلامی افغانستان

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده منضم به متن موافقتنامه شامل مقدمه و پانزده ماده در جلسه علنی روز سه شنبه مورخ بیست و سوم دی ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و دو مجلس شورای اسلامی تصویب و نظر شورای نگهبان در مهلت مقرر موضوع اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی

جمهوری اسلامی ایران واصل نگردید. رئیس مجلس شورای اسلامی - مهدی کروبی

قانون موافقتنامه ترانزیت بین‌المللی کالا بین جمهوری اسلامی ایران، جمهوری هند و ترکمنستان

ماده واحده - موافقتنامه ترانزیت بین‌المللی کالا بین جمهوری اسلامی ایران، جمهوری هند و ترکمنستان مشتمل بر یک مقدمه و (۶) ماده به شرح پیوست تصویب و اجازه مبادله اسناد آن داده می‌شود.

بسم الله الرحمن الرحيم

[Z] موافقتنامه ترانزیت بین‌المللی کالا بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری هند و ترکمنستان دولتهای جمهوری اسلامی ایران، جمهوری هند و ترکمنستان (که از این پس طرفهای متعاقد نامیده می‌شوند) به منظور تحکیم پیوندهای ارتباطی بین‌الدولی و همکاری تجاری و اقتصادی میان خودشان و کشورهای مستقل مشترک‌المنافع و ایجاد تسهیلات در زمینه عبور ترانزیتی کالا میان آنان، و براساس یادداشت تفاهم امضاء شده توسط وزرای خارجه طرفهای متعاقد در ۲۹ فروردین ۱۳۷۴ شمسی برابر با ۱۸ آوریل ۱۹۹۵ میلادی در دهلی نو، به شرح ذیل توافق نمودند:

۱- دامنه و تعاریف

ماده ۱ - ۱

(۱) مفاد این موافقتنامه شامل حمل و نقل بین‌المللی کالا توسط کلیه وسایل حمل و نقل در قلمرو کلیه طرفهای متعاقد می‌باشد.

(۲) ترانزیت این محموله‌ها از طریق کلیه بنادر، فرودگاهها یا ایستگاههای گمرک مورد استفاده برای حمل و نقل بین‌المللی مجاز خواهد بود.

(۳) این موافقتنامه بدون آنکه خدشه‌ای به حقوق و تعهدات هریک از طرفهای متعاقد براساس مفاد سایر موافقتنامه‌های دوجانبه و چندجانبه در زمینه ترانزیت بین‌المللی کالا که طرفهای متعاقد عضو آن هستند وارد نماید به‌مورد اجرا گذاشته خواهد شد.

(۴) تسهیلات تحت این موافقتنامه در اختیار حمل‌کنندگان که در بند (۱) ماده ۲ - ۱ تعریف شده‌اند قرار خواهد گرفت.

ماده ۲ - ۱

در این موافقتنامه:

(۱) اصطلاح «متصدی حمل و نقل» به هر شخص حقیقی یا حقوقی اطلاق می‌گردد که بطور قانونی مقیم و تبعه جمهوری اسلامی ایران، جمهوری هند یا ترکمنستان باشد و اجازه حمل و نقل بین‌المللی کالا را طبق مقررات و قوانین مربوط به طرفهای متعاقد داشته باشد.

(۲) اصطلاح «ترانزیت بین‌المللی کالا» به عبور کالا از قلمرو یکی از طرفهای متعاقد که بین نقطه مبدا و مقصد خارج از قلمرو طرف مذکور قرار دارد اطلاق می‌گردد.

(۳) اصطلاح «کالا» به کلیه محموله‌هایی گفته می‌شود که حمل آنان برطبق قوانین ملی (طرف) طرفهای متعاقد منعی نداشته باشد و در کانتینر یا به‌صورت محموله تفکیک شده حمل گردد.

(۴) واژه «کانتینر» به وسیله حمل کالا (جعبه بسته‌بندی، مخزن متحرک و سایر ساختارهای مشابه) گفته می‌شود که:

الف) کاملاً یا بخشی از آن محصور شده باشد تا قسمت موردنظر برای نگهداری کالا را تشکیل دهد.
ب) دارای خصوصیات ثابت بوده و در نتیجه به اندازه کافی محکم باشد و بتواند بطور مکرر مورد استفاده قرار گیرد.

پ) به ویژه برای ایجاد سهولت در حمل و نقل کالا با وسایل مختلف حمل و نقل بدون آنکه نیاز به بارگیری مجدد میان راهی داشته باشد، طراحی شده باشد.

ت) برای جابجائی فوری کالا به ویژه از یک وسیله نقلیه به وسیله دیگر طراحی شده باشد.

ث) به نحوی طراحی شده باشد که پر و خالی کردن آن آسان باشد.

ج) حجم داخلی آن یک متر مکعب یا بیشتر باشد.

(۵) منظور از «کلیه وسایل حمل و نقل» حمل و نقل کالا از طریق راه آهن، هوا، دریا و جاده است.

(۶) «سازمان تضمین‌کننده» یعنی سازمانی که توسط مقامات گمرک کشورهای امضاءکننده به رسمیت شناخته شده باشد و می‌تواند در مقابل مقامات گمرک مسوولیت‌هایی که در بند (۲) ماده ۱ - ۵ مشخص شده را از طرف صاحبان کالای ترانزیتی یا موسسات حمل و نقل بین‌المللی در مورد ترانزیت کالا از طریق قلمرو کشورهای امضاءکننده تقبل نماید.

۲- تشریفات گمرکی

ماده ۱ - ۲

(۱) طرفهای متعاقد برای جابجائی سریع و آسان‌تر کالای ترانزیتی، کلیه اقدامات لازم را انجام خواهند داد.

(۲) به‌عنوان یک قاعده کلی کالاهای ترانزیتی مشمول این موافقتنامه در مسیر تحت بازرسی گمرکی قرار نخواهد گرفت. معذالک در موارد استثنائی و به‌منظور جلوگیری از سوءاستفاده، مقامات گمرک ممکن است فقط در مواردی که به‌وجود بی‌نظمی‌هایی مطنون باشند کالا را بازرسی نمایند.

(۳) با داشتن اسناد ذیل به‌کالا اجازه عبور ترانزیت داده خواهد شد:

الف) سند اظهارنامه کالا

ب) بارنامه

ج) صورت کالای بسته‌بندی شده

د) گواهی بهداشتی (اگر لازم باشد)

مورد الف) ضمیمه این موافقتنامه است.

۳- تسهیلات

ماده ۱ - ۳

(۱) طرفهای متعاقد با موافقت متقابل و براساس قانون ملی خود ممکن است به یکدیگر اجازه تاسیس دفاتر نمایندگی شرکتها، شعبات آنان یا مشارکتهائی را در ترانزیت کالا، در قلمرو خود بدهند.

(۲) طرفهای متعاقد کلیه اقدامات لازم را به منظور تسهیل، آسان نمودن و تسریع هرچه بیشتر تشریفات گمرکی و غیره مربوط به حمل کالا، انجام خواهند داد.

۴- کنسولی

ماده ۱ - ۴

طرفهای متعاقد موافقت می نمایند امکانات ایجاد نظام صدور ویزای آسان برای افرادی که به کار ترانزیت محموله کالاهای مشمول این موافقتنامه اشتغال دارند را بررسی نمایند.

۵- مالیات

ماده ۱ - ۵

(۱) طرفهای متعاقد هیچگونه عوارض گمرکی یا مالیاتهای دیگر برای ورود یا صدور ترانزیتی کالا از طریق قلمروشان دریافت نخواهند کرد به استثنای منجاری که برای ارائه خدمات خاص در ارتباط با چنین حمل و نقلی همانگونه که به وسیله قانون داخلی تصریح شده و برای سایر کشورها قابل اجرامی باشد تعیین گردد.

(۲) در صورت بروز بی نظمی در ترانزیت کالا، سازمان تضمین کننده پرداخت مالیاتها و عوارض ورود و صدور کالا به علاوه بهره قصور را براساس مقررات و قوانین گمرکی کشوری که در آن بی نظمی در ارتباط با این ماده به وجود آمده است تقبل خواهد کرد.

(۳) کالاهای ترانزیتی که بدون تعهد سازمان تضمین کننده ارسال شود ممکن است به وسیله اشکال تضمینی دیگر قابل قبول برای کشوری که از آنجا ترانزیت می شود جابجا گردد.

۶- امور اداری

ماده ۱ - ۶

کمیته مشترکی متشکل از نمایندگان طرفهای متعاقد تشکیل خواهد شد. شرح وظایف کمیته مشترک از قرار ذیل خواهد بود:

الف) نظارت بر اجرای صحیح این موافقتنامه.

ب) مطالعه و ارائه پیشنهادات برای حل مشکلات احتمالی که مستقیماً توسط مقامات ذیصلاح رفع نشده باشد.

پ) بررسی سایر موضوعات مربوط مشمول این موافقتنامه و ارائه پیشنهاد برای حل و فصل آن.

ت) پیشنهاد هرگونه اصلاحات در مواد این موافقتنامه و ارائه آنها به مقامات ذیصلاح برای تصویب.

ث) تعیین یک محدودیت زمانی برای ترخیص سریع کانتینرها یا وسایل حمل و نقل از جمله کالاهائی که در کانتینرها حمل نمی شوند.

ج) حصول اطمینان نسبت به اینکه کلیه اطلاعات در مورد تجارت و ترانزیت در این مسیر بطور گسترده در جوامع تجاری طرفهای متعاقد اعلان شده است.

چ) بررسی هر موضوع دیگری که طرفها در ارتباط با تجارت ترانزیتی نسبت به آن موافقت کرده بودند. کمیته مشترک بر مبنای درخواست هریک از طرفها بطور چرخشی در پایتخت هریک از کشورهای طرفهای متعاقد تشکیل می‌شود. طرفهای متعاقد از طریق مجاری دیپلماتیک ترتیب تشکیل جلسات آن را خواهند داد.

ماده ۲ - ۶

ترانزیت سلاح، مهمات و تجهیزات نظامی و مواد منفجره از قلمرو هریک از طرفهای متعاقد مشمول صدور اجازه خاص از سوی طرف متعاقد ذی‌ربط است.

ماده ۳ - ۶

مقامات ذی‌صلاحی که مسئول اجرای مفاد این موافقتنامه هستند عبارتند از:

الف) در جمهوری هند، وزارت بازرگانی؛ وزارت امور خارجه.

ب) در جمهوری اسلامی ایران، وزارت راه و ترابری.

پ) در ترکمنستان، وزارت حمل و نقل موتوری و راه‌آهن دولتی.

ماده ۴ - ۶

این موافقتنامه که در ابتدا بین دولتهای جمهوری اسلامی ایران، جمهوری هند و ترکمنستان منعقد گردیده برای سایر کشورهای مستقل مشترک‌المنافع که علاقمند به الحاق به آن باشند با توافق قبلی با طرفهای متعاقد اصلی مفتوح خواهد بود. چنین دولتهائی اسناد الحاق خود را به هر یک از طرفهای متعاقد اصلی ارائه خواهند داد و آن کشور نیز این اطلاعات را به سایر طرفها ارائه می‌دهد.

ماده ۵ - ۶

این موافقتنامه از تاریخ مبادله اسناد تصویب، لازم‌الاجرا و به مدت (۵) سال معتبر خواهد بود و خود به خود برای دوره‌های (۵) ساله بعدی تجدید می‌گردد مگر اینکه یکی از طرفهای متعاقد کتبا تمایل خویش برای انصراف از این موافقتنامه را (۶) ماه قبل به سایر طرفهای متعاقد اطلاع دهد.

این موافقتنامه در تاریخ چهارم اسفند ۱۳۷۵ هجری شمسی برابر با ۲۲ فوریه ۱۹۹۷ میلادی در تهران در (۳) نسخه اصلی و به زبانهای فارسی، هندی، ترکمن، روسی و انگلیسی که تمام متون دارای اعتبار یکسان است به امضاء رسید. در صورت بروز اختلاف در تفسیر متن انگلیسی معتبر خواهد بود.

دکتر علی‌اکبر ولایتی - ای. کی. گوجرال

وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران - وزیر امور خارجه هند

بوریس شیخ مرادف - نایب رئیس شورای وزیران و وزیر امور خارجه ترکمنستان

تاریخ تصویب ۱۳۷۶.۷.۳۰ - تاریخ تأیید شورای نگهبان ۱۳۷۶.۸.۷

قانون حمل و نقل و عبور کالاهای خارجی از قلمرو جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۴/۱۲/۲۲

با اصلاحات و الحاقات بعدی

ماده ۱ - ترانزیت خارجی کالا عبارت از سلسله‌مراحلی است که طی آن کالائی از مبادی خارجی

بمقصد کشور ثالث و یا نگهداری آن در مناطق حراست شده و ترتیب حمل تدریجی آن به تقاضای صاحب کالا از قلمرو جمهوری اسلامی ایران از یک نقطه مرزی کشور وارد و مالا [کالا] از همان نقطه یا از دیگر نقاط مرزی کشور خارج می‌گردد .

تبصره - آن میزان از کالاهائیکه وارد مناطق حراست شده می‌شوند در صورتیکه تقاضای حمل آن به مقاصد داخل کشور توسط صاحب کالا داده شود تابع مقررات و ضوابط کالاهای وارده به کشور خواهد بود .

ماده ۲ - (اصلاحی ۱۳۹۰/۰۳/۳۱) بمنظور انتظام امور ترانزیت کشور و برقراری تسهیلات لازم در توزیع منطقی کالاهای ترانزیتی و تحصیل عایدات حاصل از این انتظام، هر یک از پایانه‌های باربری ایستگاههای راه آهن و فرودگاهها که بر حسب تقاضای وزارت راه و شهرسازی و تصویب شورایعالی هماهنگی ترابری کشور و با رعایت مقررات و ضوابط مربوطه، محوطه‌های گمرکی شناخته شود و گمرک جمهوری اسلامی ایران موظف است نسبت به ایجاد تسهیلات در مناطق فوق اقدام نماید .

ماده ۳ - ترانزیت خارجی کالاهائیکه به کشور وارد می‌گردند در حدود قراردادها و موافقت‌نامه‌های منعقد شده بین دولت‌های طرفین نیاز به کسب هیچگونه مجوزی ندارند، مگر اینکه بنا بر علل امنیتی و مذهبی ورود آن به کشور ممنوع باشد .

تبصره ۱- فهرست کالاهای ممنوعه برای ترانزیت خارجی توسط شورای امنیت کشور تهیه و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد .

تبصره ۲- ترانزیت خارجی محمولات دامی و نباتی و شیمیائی منوط به کسب مجوز مراجع مربوطه خواهد بود .
ماده ۴ - کالاهای و کانتینرهای حامل کالا که تحت عنوان ترانزیت خارجی از کشور عبور می‌کنند، جزء واردات و صادرات قطعی محسوب نمی‌گردند و از پرداخت حقوق گمرکی، سود بازرگانی و عوارض معاف است لکن مشمول پرداخت هزینه‌های گمرکی و عملیاتی خواهند بود، مگر اینکه در موافقتنامه ترانزیتی بین دولت با کشورهای دیگر یا موافقتنامه‌های گمرکی و حمل و نقل بین‌المللی، مقررات خاصی برای آنها تعیین شده یا بشود که در اینصورت کالای ترانزیتی تابع همان مقرراتی خواهد بود که در موافقتنامه‌های مربوط تعیین شده است .

ماده ۵ - (اصلاحی ۱۳۹۰/۰۳/۳۱) کلیه کالاهای ترانزیت خارجی که توسط شرکتهای سهامی حمل و نقل بین‌المللی ایرانی دارای مجوز فعالیت از وزارت راه و شهرسازی حمل می‌گردند، از نظر سپردن وجه الضمان در حکم کالای مجاز تلقی شده، تضمین بانکی و یا ضمانت‌نامه‌های تضامنی بانکی شرکتهای حمل و نقل بین‌المللی و یا بیمه‌نامه‌های معتبر بجای وجه الضمان ترانزیت پذیرفته می‌شود .

ماده ۶ - هرگاه کالای ترانزیت خارجی تا پایان مدت اعتبار پروانه به گمرکات خروجی تحویل و یا از مرزهای کشور خارج شود، ترانزیت خاتمه یافته تلقی گردیده و گمرک مکلف به تسویه تضمین دریافتی خواهد بود .

ماده ۷ - گمرکات و سازمانهای ذی ربط مکلفند انبار و محوطه‌های کافی و مناسب جهت تخلیه و نگهداری کالاهای خارجی با دریافت هزینه‌ها طبق مقررات مربوطه تخصیص دهند. تغییرات بسته بندی و یا تکمیل کالاهای ترانزیتی با نظارت مقامات گمرکی امکان پذیر خواهد بود.

ماده ۸ - کانتینرهای حامل کالا به عنوان محفظه تلقی و از پرداخت سود و عوارض گمرکی معاف بوده و گمرک صرفاً به ثبت آمار ورود و خروج آنها اقدام می‌نمایند.

ماده ۹ - کانتینر هائیکه با پلمپ اولیه وارد میگردند بدون نیاز به ارزیابی محتویات توسط سرویس ارزیابی و در خروج از گمرک فقط با مطابقت اسناد و اظهار نامه با الصاق پلمپ اضافی گمرک با صدور پروانه ترانزیت می‌گردند.

تبصره - در موارد استثنائی که ظن قوی برای گمرکات و نیروی انتظامی وجود دارد، فک پلمپ و ارزیابی محتویات و پلمپ مجدد با تنظیم صورت مجلسی حاوی نتیجه بررسی و شماره‌های کانتینر و پلمپهای قبلی و جدید بلامانع است. در هر صورت حضور نماینده گمرک الزامی است.

ماده ۱۰ - در مواردی که تعهد حمل کالای ترانزیتی با کانتینر تا مبادی ورودی است، گمرکات و سازمانهای ذی ربط موظفند تسهیلات لازم جهت تخلیه کالا در اماکن گمرکی و یا انتقال کالا از کانتینر به کامیون و یا واگن و یا هواپیما را فراهم نمایند.

ماده ۱۱ - حتی المقدور قبل از تخلیه کالا از وسیله حمل، گمرک با قبول اظهارنامه به ضمیمه اسناد ترخیصیه در انجام عملیات ترانزیت تسریع و ضمن اخذ تعهد از شرکت حمل تشریفات اداری و حسابداری را به بعد از خروج کالا از گمرکات و بنادر موکول می‌نماید.

ماده ۱۲ - وضع هر گونه عوارض به کالاهای ترانزیتی به پیشنهاد شوراییعالی هماهنگی ترابری و تصویب هیأت وزیران خواهد بود.

ماده ۱۳ - (اصلاحی ۱۳۹۰/۰۳/۳۱) بمنظور استفاده هر چه بیشتر از ناوگان حمل و نقل کشور و در صورت نیاز به استفاده از وسائل نقلیه خارجی جاده ای جهت ترانزیت کالا از کشور، آئین نامه مربوطه با پیشنهاد وزارت راه و شهرسازی به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۱۴ - (اصلاحی ۱۳۹۰/۰۳/۳۱) وزارت راه و شهرسازی موجبات انعقاد قراردادهای دو جانبه و اعمال همکاریهای منطقه ای که در تسهیل ترانزیت مؤثر است را فراهم خواهد نمود.

ماده ۱۵ - (اصلاحی ۱۳۹۰/۰۳/۳۱) وزارت راه و شهرسازی نسبت به ایجاد هماهنگی بین مقررات ترانزیت کشور با ضوابط جاری حمل و نقل بین‌المللی را از طرق پیوستن به موافقتنامه‌های بین‌المللی، ارتباط با سازمانهای جهانی و ترویج حمل و نقل کانتینری و چند وجهی اقدام خواهد نمود.

ماده ۱۶ - (اصلاحی ۱۳۹۰/۰۳/۳۱) تردد کامیونهای تحت پوشش کارنه تیر در کشور نیازی به ارائه کارنه دو پاساژ نداشته و جهت تردد وسائل نقلیه فاقد کارنه، تیر تعهد کتبی شرکتهای حمل و نقل بین‌المللی ایرانی دارای مجوز از وزارت راه و شهرسازی کفایت می‌نماید.

ماده ۱۷ - به منظور هماهنگی و یکنواختی ضوابط ترانزیت کالاهاى نباتى و دامى، وزارتین جهاد سازندگى و کشاورزى میبایست در اسرع وقت تفاهمات لازمه با کشورهاى در طول مسیر را بعمل آورند .

ماده ۱۸ - وزارتین جهاد سازندگى و کشاورزى موظفند پستهای قرنطینه دامى و نباتى در محل گمرکات مبادى ورودى و خروجى دائر نموده و کلیه امور مربوط به قرنطینه در آن پستها انجام پذیرد .

ماده ۱۹ - گمرک جمهورى اسلامى ایران و اتاق بازرگانى و صنایع و معادن ایران میبایست موجبات ترانزیت کالاهاى تحت پوشش کارنه تیر در کلیه مبادى ورودى و خروجى گمرکات داخلى را فراهم نمایند .

ماده ۲۰ - بانک مرکزی جمهورى اسلامى ایران مکلف است حمایتهاى مالی و اعتبارى از شرکتهای حمل و نقل بین المللى ایرانى که در امر ترانزیت فعال میباشند بعمل آورد .

تبصره - (اصلاحى ۱۳۹۰/۰۳/۳۱) وزارت راه و شهرسازى با همکاری بانک مرکزی جمهورى اسلامى ایران روشهای حمایتى را تعیین و جهت تصویب به هیأت وزیران ارائه خواهد نمود .

ماده ۲۱ - اداره گذرنامه مکلف است گذرنامه و دفترچه خروجى مربوط به رانندگان ایرانى که در خطوط بین المللى به جایجائى کالاهاى ترانزیتى فعالیت می نمایند را ظرف مهلت مقرر با پیشنهاد و تایید سازمان حمل و نقل و پایانههاى کشور و با رعایت قوانین و مقررات مربوطه صادر نماید .

ماده ۲۲ - (اصلاحى ۱۳۸۷/۰۶/۱۷) مسؤولیت صدور گواهینامه رانندگى، اسناد مالکیت و پلاک خودرو در قلمرو جمهورى اسلامى ایران و وظیفه ترجمه و تبدیل گواهینامههاى رانندگى معتبر صادر شده توسط نیروى انتظامى و سایر اسناد و مدارک مذکور به مدارک بین المللى وفق مفاد کنوانسیونهاى بین المللى سالهاى ۱۳۲۸ هجری شمسى (۱۹۴۹ میلادى) و ۱۳۴۷ هجری شمسى (۱۹۶۸ میلادى) حمل و نقل جاده اى و حسب عرف بین المللى و مقررات حاکم بر تمامی کشورهاى عضو سازمان بین المللى جهانگردى (AIT) و فدازیسیون بین المللى اتومبیلرانى (FIA) بر عهده کانون جهانگردى و اتومبیلرانى جمهورى اسلامى ایران می باشد .

ماده ۲۳ - سازمان حمل و نقل و پایانهها با توجه به موقعیت زمانى و مکانى، مسیرهای مشخصى را با هماهنگى وزارت کشور جهت ترانزیت جاده اى تعیین و نیروى انتظامى موظف است کنترلهاى لازم را بعمل آورد .

ماده ۲۴ - هزینه اجرائى این قانون از محل درآمدهاى حاصله موضوع این قانون تأمین می گردد .

ماده ۲۵ - از تاریخ ابلاغ این قانون کلیه قوانین و مقررات مغایر با آن لغو می گردد .

ماده ۲۶ - (اصلاحى ۱۳۹۰/۰۳/۳۱) شرایط عمومى اظهار و انجام تشریفات گمرکى و اسنادى که باید ارائه گردد و سایر امور مربوطه با رعایت حداکثر تسهیلات در آئین نامه اجرائى این قانون که حداکثر ظرف مهلت سه ماه از تصویب این قانون توسط وزارتخانههاى راه و شهرسازى، امور اقتصادى و دارائى و کشور تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید تعیین می گردد .

قانون فوق مشتمل بر بیست و شش ماده و چهار تبصره در جلسه علنى روز سه شنبه مورخ بیست و دوم اسفند ماه یکهزار و سیصد و هفتاد و چهار مجلس شورای اسلامى تصویب و در تاریخ ۲۷ / ۱۲ / ۱۳۷۴ به تأیید شورای نگهبان رسیده است . رئیس مجلس شورای اسلامى - على اکبر ناطق نوری